

Součinnost ženijního vojska s pěchotou.*)

Pojednáváje informativně o činnosti divisního ženijního vojska v poli, beru za podklad svého článku jednotlivé stati předp. G-V, který svým zhuštěným podáním taktických zásad je rozhodující při všech pochybnostech v nazírání na provádění různých takticko-technických úkolů.

Podstatným úkolem ženijního vojska je zřizovat, upravovat a obnovovat i ničit komunikace všech druhů (G-V, stať 5). Šíře říkájíc, vykonává ženijní vojsko veškeré obtížné práce na vodě, speciální práce pozemní a provádí ničení. Svým speciálním, nosným i vozným výstrojem a odborným výcvikem je žen. vojsko schopno provádět takové speciální práce, na které ostatní zbraně nestačí. Proto divisní ženijní vojsko v poli koná veškeré speciální práce pro všechny zbraně, zvláště pro pěchotu. Tím ulehčuje zejména pěchotě a dělostřelectvu plnění bojových úkolů. Tyto úkony provádí ženijní vojsko zpravidla v nejužším styku s pěchotou, to značí, že často bude divisní ženijní vojsko strženo v boj. Je to bud' k vlastní obraně nebo, v krajní nezbytnosti, k odvrácení nebezpečí hroziícího pěchotě, a to když nejsou po ruce jiné útvary hlavních zbraní, jež by zabránily činnosti nepřítele. Tyto případy mohou nastat, i když Polní řád nařizuje: „Ze zásady pracuje ženijní vojsko pod ochranou pěchoty!“ To vyžaduje nejen důkladné znalosti vojensko-technické, ale i taktické; ženijní vojsko musí být proto vycvičeno i k boji jako pěchota, ovšem nikoli v tak velkém rozsahu. Vzhledem k svému výstroji a výzbroji nemůže však nikdy úplně nahradit pěchotu, neboť má družstva bez lehkých kulometů. Divisní ženijní vojsko se skládá z polního ženijního praporu a z jednotek materiálních — z divisního ženijního parku a z mostových souprav — jako ženijní služby. Základní a pracovní jednotkou je ženijní četa, jež nesmí být vzhledem k svému vybavení výstrojem dělena pro žádný pracovní technický výkon; jinak výkonnost čety klesne a některé speciální práce by se nemohly provést vůbec (viz G-V, čl. 61).

Rovněž takticky by nebylo správné rozdělit celý ženijní prapor a nechat si něco ženistů jako zálohu, zejména za pohybného boje. Potřeba ženijních prací lze velmi těžko předvídat, i když předvídavost je nejlepší vojenskou ctností ženijního velitele. Proto pro novou situaci nutno vždy vytvořit si zálohu, byť i jen jednu ženijní četu.

Počty divisního ženijního vojska jsou vzhledem k rozsáhlosti úkolů, které je očekávají, i vzhledem k obtížnosti výcviku malé. Nutno proto ženijním vojskem šetřit a svěřovat mu jen práce všeobecně prospěšné. Nikdy nebude těchto vojsk dostatek. Viděli jsme to ke konci světové

*) Psáno pro Pěchotní rozhledy.

války, kdy všechny technické zbraně ve všech bojujících armádách vzrostly neúměrně, na př. proti pěchotě. Proto bude zhusta divisní ženijní vojsko zesíleno pracovními jednotkami (technickými a pracovními rotami) nebo civilními pracovními oddíly, organisovanými podle zákona o válečných úkonech, podle potřeby též posilovými ženijními a pracovními jednotkami armádními.

K přehlednějšímu uspořádání rozdělíme technické úkoly divisního ženijního vojska do čtyř hlavních skupin a to: 1. operace mimo boj, 2. v útočném boji, 3. v obranném boji, 4. za ústupového boje.

1. Činnost ženijního vojska za operací mimo boj.

Sem patří různé práce nutné k umístění a zařizení vojsk divise při přesunech železnicí, auty, za pochodu a při ubytování.

Za přesunů železničních budou to úkony více méně nahodilé, jako: výpomoc železničnímu personálu při zařizení transportních vlaků potřebnou výbavou, sestavování a stavba dřevěných ramp a můstků pro nakládání vojsk; výpomoc při zběžné opravě železničního svršku, poškozeného během transportu leteckým bombardováním, bude-li ovšem ženijní vojsko nedaleko pracoviště a nestačí-li železničáři časově tyto práce ukončit.

Za přesunů automobilových, nebude-li technických rot po ruce, vysílají ženisté s průzkumnými orgány automobilového převozu hlídky a podle okolností i čtyři v čele transportu k rychlému odklizení překážek způsobených letectvem na pochodové ose.

Divisní ženijní vojsko je za pochodů postaveno na roveň pěchotě, protože má stejný pochodový ruch, odpočinky, pochodové tvary jako pěchota. Jde obvykle se zajišťovacími orgány divise, tedy v čele valných vojáků za předvoji, nebo s bočními a zadními voji. Za pochodu divise bude hlavním úkolem ženistů udržovat sjízdnost hlavní pochodové osy pro všechna vozidla, což se vyjádří činností průzkumnou, zjišťováním únosnosti mostů a jich použitelnosti. Dále provádí veškeré práce na vodních tocích, zejména vyhledává brody a zlepšuje je, zesiluje led na zamrzlém toku, zesiluje mosce, lávky a přivozy, opravuje následky ničení nebo bombardování, staví válečné i výpomocné mosty. Konečně odklízí různé překážky, na něž technické roty pěchoty svým počtem a výstrojem nestačí.

Za ubytování bude nejprůběžnějším úkolem ženijního vojska provádět obtížné zastírání a kontrolovat v celém ubytovacím prostoru divise tento důležitý, ale mladý obor válečného umění. Provádí na př. klamné stavby v tábořích a ubytovacích místech, zesiluje odolnost různých budov a sklepů proti leteckým pumám a plynu, zatarasuje východy v osadách proti přepadům obrněnými vozidly, odvodňuje tábořiště, provádí menší stavby táborové pro vyšší velitelství a konečně zjišťuje bohatství místních zdrojů na ženijní materiál.

Při všech operacích mimo boj ženijní vojsko doplňuje, zesiluje technické práce prováděné zákopnickými četami pěchoty, s nimiž zhusta spolupracuje.

2. Činnost ženijního vojska za útočného boje.

V této skupině pojednáme o činnosti divisního ženijního vojska za přibližování, za zjednávání dotyku, za útoku, při přepadech, při využití úspěchu a pronásledování, za přechodu přes řeku a při boji v horách.

Za přibližování bude to ponejvíce rychlé a zběžné odklizení překážek hned za předvoji divise u každého pochodového proudu, spojené s opravou zřízených již mostů, nebo stavbou válečných mostů, jestliže tyto práce směřují k usnadnění nerušeného pohybu veškerého dělostřelectva divise aspoň na jedné hlavní ose postupu.

Při zjednávání dotyku provádí se průzkum možných opevnovacích prací u nepřítele hned za prapory prvního útočného sledu a zhodnotí se nepřátelský odpor po technické stránce na suchu i na vodě. Dále pokračuje ženijní vojsko v odklizení překážek na postupových osách divise, aby byly umožněny přesuny dělostřelectva. Při zastavení postupu pěchoty provádí jen zběžnou úpravu terénu, zejména pozorovaten a východiska pro další postup.

Činnost před útokem a za útoku záleží především v technickém průzkumu terénu vlastního útočného pásma i v předpolí východiště k útoku. Zastírání útokových prostředků, palebných postavení, pozorovaten aneb i hlavních os postupových v útočném pásmu hlavního úsilí a obnova komunikací. Přemostění řek lávkami i mosty na místech nepřítelem stržených anebo zničených. Jde-li o útok na nepřítele v opevněném postavení, přibude ještě technická úprava východiska k útoku, zejména palebné základny těžkých kulometů, podle okolností útokové sapy a odklizení překážek hned za útočnými sledy pěchoty. Při zastavení útoku okamžitá plánovitá úprava dobytého terénu, stavba protitankových překážek a zvláště důležitých drátěných překážek, pozorovaten a krytů.

Při přepadech: pečlivá obhlídka přepadového pásma, použití ženijních úderníků při sapování, k stavbě jednoduchých přenosných lávek (provádí-li se přepad přes mírně tekoucí a úzké toky), pro vytvoření otvorů v drátěných překážkách; znehodnocení obranných zařízení nepřátelských destrukcemi a konečně zjištění odolnosti nepřátelského postavení po technické stránce.

Při využití úspěchu a pronásledování zběžně obnovuje komunikace velkými počty pracovníků, což je nutné hlavně pro rychlý postup doprovodného dělostřelectva, přímé podpory i všeobecné činnosti a obrněných vozidel, ničí komunikace, zejména mosty, při obklíčení nepřátelského postavení v boku a v týlu, aby byl způsoben nepořádek v zpětném pohybu nepřítele, konečně koná technický průzkum nových záchytných a ústupových postavení nepřátelských.

Při útoku spojeném s přechodem řeky se ženijní vojsko účastní všeobecného i podrobného průzkumu takticko-technického v přechodovém pásmu divise, připravuje a řídí materiální přípravu přechodu zjišťováním a opatřováním různého materiálu a plavidel k převážení, stavbu lávek, mostů válečných i výpomocných, upravuje brody pro pěchotu, dělostřelectvo a trény, převáží na loďkách, pontonech, pramicích, vorech a soulodích všechny zbraně a trény divise a obsluhuje zřízené již civilní přivozy, odklízí všechny umělé překážky na vodě nastražené nepřítelem, jako miny a pod., staví veškeré druhy útokových lávek, lávek pro pěši a pro jezdce z výpomocného materiálu, lehké a těžké válečné mosty z Biragova materiálu, výpomocné mosty do potřebné únosnosti všech divisních vozidel, provádí technické zajištění vlastních staveb proti plovoucím předmětům, koná pozorovací a strážní službu na řekách, jakož i veškerou technickou pohotovost na přechodech; na zamrzlých tocích vyhledává a zesiluje ledovou pokrývku pro eventuální přechody. Složitě

úkoly, které provádí ženijní vojsko při přechodech divise na široké frontě, vyžadují zpravidla zesílení počtu divisního ženijního vojska technickými a pracovními rotami a armádními ženijními rotami; někdy je potřeba ženijnímu vojsku i výpomoci od pěchoty (dodávají ji prapory druhého sledu) k nošení a spouštění plavidel z pohotovostních míst na řeku.

Za boje v horách bude nejhlavnějším úkolem neustálá úprava a obnova všech komunikací spolu s pečlivým zastíráním, dále klamné stavby, zvýšení odolnosti pozorovatelů a velitelských stanovišť, práce skalnické, zejména vrtání kaveren (slují) a odklizení překážek za účelnými obchvatnými prapory. Úprava zásobovacích výdejen střeliva, proviantu a materiálu. Výpomoc při stavbě lanových drah jednotkám železničního pluku.

3. Činnost ženijního vojska za obranného boje.

V této stati objasníme ženijní úkony při úpravě terénu, na předních strážích, na hlavních, příčných, zadních a přehradných postaveních a na postaveních u přilehlého břehu řeky. Požadavky velitelů všech stupňů o ženijní pracovníky a ženijní materiál jsou a budou vždy veliké, poněvadž budování postavení vyžaduje nejen velkého množství materiálu, ale i veliké a neúměrné práce všech zbraní. Počítáme-li, že k vybudování jednoho střediska odporu je třeba asi 33.000 denních výkonů, vidíme, jak veliký počet pracovníků spotřebuje vybudování obranného postavení celé divise.

V obranných postaveních nejpřednějším úkolem divisního ženijního vojska bude technické řízení prací a zásobování ženijním materiálem, zlepšování a stavba povrchových i podzemních komunikací trpících silně dělovou palbou a leteckým bombardováním. Práce všeobecně prospěšné a důležité pro celou divisi, jež vyžadují vojsk technicky zručných i zvláštěního materiálu jsou: klamné stavby a zastírání — překážky proti tankům — pozorovatelný ze dřeva i z železového betonu — bezpečné úkryty proti plynům — stanoviště pro vyšší velitele — spojovací ústředny a divisní obvazistě — stavba kaveren — přehrady k způsobení zátop — podkopový boj — zařízení osad a lesů k obraně — příprava i provádění plánu ničení v celém divisním destrukčním úseku.

V postavení na přilehlém břehu řeky bude se od ženistů vedle úpravy terénu požadovat pravidelné a ostrážené střežení řeky a odlehlého břehu nepřátelského, zničení veškerých přechodů a plavidel na řece, zatarasění brodů překážkami k zabránění a k ztížení přistání nepřátelských plavidel na vlastním břehu. Protržení vodních hrází a břehů, aby bylo zatopeno útočné pásmo nepřítele, pouštění plovoucích min a jiných předmětů po proudu řeky, rušících nepříteli stavbu přechodů přes řeku a j.

4. Činnost ženijního vojska za ústupového boje.

Zde přísluší divisním ženistům zejména příprava a provádění plánu ničení — častokrát ve velkém rozsahu — hned za ustupujícími prvky pěchoty. Nutno ničit vše, co by mohlo nepříteli usnadnit postup. Dále budou to zátopy v předpolí vlastního postavení, způsobené protržením přirozených nebo umělých hrází rybníků a řek. Zběžná oprava komunikací zničených letectvem na ústupových osách divise, zejména obtížné vodní práce, časově omezené, při nočním ústupu divise přes řeku za dotyku s postupujícím nepřítelem.

Při ústupu obyčejně ženista ustupuje poslední, bývá a bude stržen do boje, aby častokrát zajistil si provedení ničení a tím umožnil druhým zbraním pořádanější ústup, šetřil jejich živé síly i drahocenného materiálu. Obětovnost ženisty při ústupu nezná mezí.

Z á v ě r. Z uvedených rozmanitých a rozsáhlých úkolů, které budou od divisního ženijního vojska požadovány, vynikají opravy a obnovy na komunikacích všech druhů. Letecké nálety bombardovací, intenzivní ruch, rostoucí zavádění těžkých vozidel, postupná motorisace armády kladou velké požadavky a úsilí na udržování silniční sítě. Ženijní vojsko pracuje vždy v těsné spolupráci s pěchotou a dělostřelectvem za všech fází operací a bojů a tyto tři zbraně jsou nerozlučně v boji jedna na druhou odkázány.

Pěchota u nás a v cizině.

Nadporučík děl. Karel Gruncel:

Doprava kulometů na motocyklech v cizích armádách.

Požadavek dopravovat kulometry na motocyklech se projevuje v poslední době v některých armádách stále intenzivněji a v různých formách. Podle zpráv byl u motocyklistických eskadron amerického jezdeckého zkonstruován nad předním kolem motocyklů zvláštní nosič pro lehký kulomet. Konstrukce prý se dobře osvědčila. Jiný návrh nalézáme v časopise „Allg. Schweizer. Mil. Zeitung“. Střelec a nabíječ kulometu jsou umístěni na stroji zároveň jako řidič a tandemista. Kulomet a střelivo je uloženo v přívěsném dvoukolovém vozíku, který má speciální připevnění ke stroji, má zesílené chassis a jeho kola jsou opatřena plnými pryžovými obručkami. Náklad motocyklu je ovšem dosti značný, připočteme-li k tomu ještě zásobní pohonné hmoty.

V budoucnosti dojdou motocykly jistě v armádě rozsáhlejšího upotřebení, až se podaří úplně odstraniti neb aspoň ztlumiti hluk motoru. Na letošní výstavě aut a motocyklů v Berlíně vystavovala firma Eberspächer z Esslingenu dvoutaktní motocykl značky Zündapp, který byl opatřen zvláštním tlumičem výfuku patent „Wema“. Tlumič silně zmenšuje hluk motoru a činí méně viditelným kouř z výfuku — aniž tím nějak motor trpí na své výkonnosti.

Z cizích revuí.

PEŠADISKOARTILERISKI GLASNIK, roč. II, č. 6 (duben—červen 1934).

Brig. gen. Svetomir S. Djukić: K á z e ň — d u c h — č e s t.

Když autor v úvodu obšírně konstatoval, že se tyto tři pojmy velmi často z neinformovanosti zaměňují, přistupuje v další stati sám k úloze ujasnit a upřesnit je. Pokud jde o kázeň, opírá generál Djukić svá tvrzení o četná vysvětlení, popisy a definice, obsažené v jihoslovanském Služebním řádě a ve Vojenském kázeňském řádě, odmítaje mínění některých vojenských spisovatelů, jako by kázeň byla soujem všech mravních sil a prvků, jakož i jiné výroky, jejichž reprodukci se snaží dokázat chaotické nazírání vládnoucí v oboru mravní výchovy vojenské. Sám pak vyvozuje tento výměr kázně: „Kázeň je psychologický stav, kde je všechno a každý na svém místě, vždy v pořádku a kde každý bez odmluvy plní přesně, v nařízenou dobu svůj